

41.

1.
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

1701.

1. Bierius, Adrianus : De annulis eorum nullis et
aut salubri
2. Bierius, Adrianus : De eo, quod justum est, circa val-
nera literorum hominum.
3. Friesen, Joh. Bernhardus : De usurarum lege
4. Friesen, Joh. Bernhardus : De jure gratiae . . . .
5. Friesen, Joh. Bernhardus : De modis acquirendi ut pote
licitis, illicitis ac indifferentibus.
6. Friesen, Joh. Bernhardus : De delictis dormientium.
7. Hebenstreit, Johann Paulus : De canonibus, ut dicuntur
vulgis, apostolicis.
8. Muellerus, Jo. Jacob : De morali lege reservatio-
num mentalium in juramentis.
9. Muellerus, Jo. Jacob : De praesumptionibus moralibus.
10. Muellerus, Philippus : Dissertationem : de jure des
in homines, a . . . parente suo . . . Disquisitionis oleum
expositam . . . in uno subject. Rec. 1732.

1707.

11. Schroeterus, Ju. Christianus: De his, quae nobis innotis
acquiruntur.
12. Schroeterus, Joann. Christianus: Ad inaug. Dissertationem
Georgii Lubrecht Willkii invitatio
13. Hevogtius, Jo. Philip: De mercatore falso censum
proficiente.
14. Hevogtius, Jo. Philippus, Facultatis juris Sacrae Decanus:
Programma, lectioni cursoriae Henrici Heurlingii
... praemissum.
15. Hevogtius, Joh. Phil: Praecipua juris
16. Hevogtius, Jo. Philippus, Facult. juris Sacrae Decanus:
Programma, lectioni auspicali Jo. Frederici
Hertelii ... praemissum.
17. Tresterus, Joann. Philippus: De excursionibus fenestran-
sum ... Adjectum est opusculum H. R. T. Bünnemann:
De studiosis bacchantibus Fumulantibusque.

1701.

18. Wildvogelius, Christianus, Collegii juridici. . . Decanus : De iudicio perlusorio ad l. 14 pr. ff. d. appellat.

Programma inaug. (lectioni cursoriae Christiani Christophori Vimpelii praemissum)

19. Wildvogelius, Christianus : De investiturae renovatione et eius non petita pessa.

20. ^{6. 21.} Wildvogelius, Christianus : De eo, quod iustum est circa concessiones fructus. 3 exempl.

22. Wildvogelius, Christianus : De esculentis et potulentis

23. Wildvogelius, Christianus : De secreto iudicis ad l. 14.

C. de testib. Programma inaug. (lectioni cursoriae Christiani Michaelis praemissum)

24. Wildvogelius, Christianus : De iure seculi.

649.

1797. 1701, 5 5

24.

DISPUTATIO INAUGURALIS JURIDICA
DE
MODIS ACQVIRENDI

VT POTE
LICITIS, ILLICITIS AC IN-
DIFFERENTIBUS,

QVAM
AUXILIANTE DIVINI NUMINIS GRATIA
EX DECRETO ET AUTHORITY
MAGNIFICI ICTORUM ORDINIS
IN ILLUSTRIS ACADEMIA SALANA

PRÆSIDE
VIRO MAGNIFICO ATQVE EXCELLENTISSIMO
DN. JOH. BERNHARDO *Griesen/*

HEREDITARIO in Posen/ JCTO,
CONSILIARIO SAXO-ISENACENSIS AULICO ET
CONSISTORIALI SPLENDIDISSIMO,

NEC NON
ANTECESSORE ET FACULTAT. JURID.
ASSESSORE MERITISSIMO,
DOMINO PATRONO, PRÆCEPTORE AC HOSPITE
ETATEM VENERANDO,

PRO SUMMIS IN UTROQUE JURE HONORIBUS AC PRIVILE-
GIIS DOCTORALIBUS RITE LEGITIMEQ; CONSEQVENDIS,
PUBLICÆ ERUDITORUM CENSURÆ SUBMITTIT

CHRISTIANUS MICHAELIS,

WISMARIENSIS, REG. DIC. POM. ADVOC.
IN AUDITORIO MAJORI

DIE XXIV. SEPTEMBR. ANNO MDCCL.

HORIS CONSVETIS TAM ANTE QVAM POMERIDIANIS.

JENÆ,
LITERIS WERTHERIANIS.

I. N. D. N. J. C.

Praesentem DISPUTATIONEM IN-
AUGURALEM, eâ methodo pertracta-
bimus, ut CAP. I. LICITOS ACQVI-
RENDI MODOS. CAP. II. ILLICI-
TOS. CAP. III. INDIFFEREN-
TES complectamur. Faxit DEUS feliciter!

CAPUT I.

De

LICITIS ACQVIRENDI MODIS.

THES. I.

Diversa quidem mortalium esse Studia nemo facile
inficiabitur. Attamen reperiuntur minus multi
qui habendi desiderio destituantur. Quo fit le-
gitimis quod non sint contenti acquirendi modis, sed &
in vetitos & reprobos nitantur. Quamobrem cum usus
fit iis, qui honores Doctorales ambiunt, aliquid in lucem
emittere & publico subjicere examini, idem mihi nunc
animus est, qui ad eandem aspiro dignitatem; juvat acqui-
rendi modos disquisitioni sistere publica. Utut vero exqui-
sitorem multo prolixioremq; horum susceperint declara-
tiones alii, quorum opera usus, absterere me haut potuit.

A 2

sed

sed magis ac magis horum dignitatem commendavit. Et si verò non nesciam causam & acquirendi modum multum differre, nihilominus cum nonnulli suis sine causis operentur nihil *arg. §. 40. Inst. de rer. div. junct. pr. Inst. de usuc.* Idcirco modum non rarò in separabili cum causa retuli. Plenius quidem hæc materia utpòte quotidiana fuisset attingenda, sed cum brevissimò temporis spatio circumscribar delibabo saltem, ac breviter & quasi per indicem illam proponam à Definitione ardens. Sunt verò modi acquirendi in genere quædam quasi Instrumenta seu media quibus in acquirendis rerum dominiis utimur *arg. §. 11. Inst. de rer. div. l. 1. pr. ff. de acquir. rer. dom.* Priusquam autem pervenio ad ipsam specialem pertractationem, necesse erit ut generalem distinctionem ipsorum modorum acquirendi præmittam: Nam licet in Jure multi acquirendi patrimonii modi reperiantur, quorum quidam inferius speciatim deducendi, attamen duo *Generales* reperiuntur scil. FORTUNA & LABOR vid. *l. 6. pr. circ. med. C. de Bon. que liber.* Hinc sub generali acquisitione comprehenduntur omnia illa, quæ ex *Fortuna* aut *Industria* proveniunt *l. 5. ff. pro Soc. Gotthofred. ad l. leg.*

II. FORTUNA itaque ut primus generalis acquirendi modus, est rerum accidentium subitus & inopinatus eventus. *Lactant. lib. 3. cap. 29.* qui principaliter dependet à vi divina *l. si Merces 25. §. vis major. ff. Loc. Cond.* ac bona vel mala statuitur. *Augustin. de Civit. Dei l. 4. C. 18.* Absolutè tamen fortuna plerumque pro bona accipitur *L. 1. §. 11. ff. d. Magistrat. conveniend.* omnemque hominis statum & felicitatem comprehendit, veluti digni-

dignitatem & conditionem *Nov. 8. c. 1.* Est autem Fortuna Dei ministra, isque autor fortunæ est, ad hunc ergò recurramus, utpote datorem omnis felicitatis, à quo proveniunt optima bona ac dona *Jac. 1. v. 17. Syr. 11. v. 14. v. 27. Psalm. 65, v. 10.* quam omnibus piis ac fidelibus promisit *Gen. 26. v. 3. Psal. 37. v. 22.* Ope Fortunæ itaque assequimur *Honores ac Opes* absque singulari studio, opera aut labore, ac omni quasi facilitate, nam constat, non esse levium cursum, neque robustorum prælium, nec etiam sapientum cibum, neque etiam prudentum divitias, neque etiam scitorum gratiam, sed *Tempus & Fortunam* accidere omnibus his *Concion. 9. v. 13.* Hinc in humanis nihil *Fortunâ* præstantius à plurimis æstimatur, ac quilibet ferè mortalium Fortunam veluti *summum bonum* infectatur & exoptat, ita ut ubivis ferè valeat vulg, illud *Fortuna dat omnia*, adeò ut multi ex cæco quasi imperu, nullâ habitâ consultatione, aut ad minimum inconvenienti, impetrent eam felicitatem, ad quam pervenire non possunt ii, qui etiam adhibuerunt optima sana consilia, omnesque salutares præcautiones. Idcirco minimè deterrebunt quempiam fortunæ morositas, sed potius memor sit, quod divina potentia cuncta regat, ideoque ipsi nos, omnesque actiones nostras submittamus. Cæterum optimum fortunæ commodum consistit in constantia, quia regulariter inconstans est, juxta vulg.

Passibus ambiguis fortuna volubilis errat

Et manet in nullo certa tenaxque loco.

Summa ergò Felicitas est in ipsa Felicitate mori. Remedia provocandæ Fortunæ seu Felicitatis sunt (1.) Timor Domini quò benedictionem consequimur. *Syr. 1.*

v. 12. quia pietas ad omnia utilis est. *1. Tim. 4. v. 8.* eique omnia terrena adjiciuntur, *Matth. 6. v. 33.* (2.) Pia Vota, quæ strictè sunt servanda. *Psal. 50. v. 14.* (3.) Liberalitas erga pauperes, nam mutuatur à Jehovæ, qui gratiosè largitur tenui & beneficium ipsius rependet ipsi. *Prov. 19. v. 17.* & ei qui dat pauperi non erit egestas. *Ibid. cap. 28. v. 27.* germ. *Allmosen geben armet nicht.* (4.) Virtus, quia

Semina Fortuna geminat cum tempore Virtus.
(5.) Improbus labor. (6.) Circumspectio, nam,
Pervigiles habeas oculos animumque sagacem,
Si cupis ut celebri, stet tua fama loco.

Cui ad stipulatur Axioma Gallicum: *Il ne faut pas entreprendre d'entretenir personne pour luy plaire, qu'on n'ait premierement bien consideré son humeur, ses inclinations & de quelle trempe il a l'Esprit L'HONNET HOMME ou L'ART de plaire à la COUR pag. 164.* Illudque: *Celuy là est bien sage, qui sçait menager les Caresses de la Fortune, & se servir dignement des avantages qu'elle donne. Du Verdier pag. 365.* (7.) Prompta & fidelis officiorum Exhibitio quia juxt. adag. Gallic. *Ceux qui sont officieux ne scauroient manquer d'Amis & ceux qui ne manquent point d'Amis, ne scauroient manquer de Fortune. L'HONNET HOMME pag. 72.* (8.) Taciturnitas, quæ optimum ac tutissimum rerum administrandarum vinculum est. *Val. Max. 1. 2. c. 2. n. 1.* Et silentium anima est confilii, quod taciturnitate ob signandum est. *Peller. ad Polit. scil. impugn. c. 28. in Addit. p. m. 288. Confer. Prov. 21. vers. 23.* (9.) Comitatus Affabilitasque sermonis, quæ maximoperè conciliat hominum Animos, nam magnorum Virorum, Notitia, Familiaritasque fundamentum hodiè est prom-

motionis. (10.) Tempus. (11.) Occasio. (12.) Locus, vid. plur. *Grypb. Occ. leg. l. 1. c. 11.*

III. Post primum generalem acquirendi modum sequitur LABOR, qui præ aliis præstantissimus ac maxime necessarius est, nam labor nobis post lapsum Protoplastorum à Deo ipso adjunctus est, *Genes. 3. v. 19.* quia sicut aves ad volatum, ita homo ad laborem ab ipso creatus est, in tantum ut non valeat juramentum de non laborando, tanquam contra jus divinum ac bonos mores factum. *Seracha de Mercatura part. 3. n. 37.* Est autem labor regulariter duplex vel *Animi* vel *Corporis* l. 1. §. 3. ff. *de Mun. & Hon.* Ille perficitur à *Literatis* Studiorum ac Negotorum gnaris, & consistit in Consiliis, Doctrina aut Scriptis. *Hic* ab *Illiteratis* ac *is*, qui corpore ac manibus pedibusque propriè labori addicti sunt. Ab omnibus quoque ad laborem requiritur industria, experientia, ac sinceritas. Labore itaque *Justissimus* *questus* nobis obvenit, quia laboribus nostris Deus benedicit, nam anima laborantium efficietur pingvis *Proverb. 13. v. 4.* ac manus sedulorum dicit *Ibid. c. 10. v. 4.* ita ut

Omnia conando docilis solertia vincat *Virgil.*

Et labore necesse sit volentibus fortunatos esse. It. Admota manu fortuna invocanda est: *Menand.* Hinc Praxis Theoriæ necessariò est adjungenda; nam juxt. Vulg. *Ulus* facit *Artificem*; seu ut *Galli* dicunt: *Les Affaires font l'homme.* It. *La Theorie est un Tresor inutile si elle n'est pas accompagnée de la pratique.* Nec à labore nos abstrahat sterilis sæpè istius eventus, nam labor nobis à Deo demandatus, eique (licet parum feliciter ac fructuosè nostra industria succedat) viam nostram com-

men-

mendemus, quia ipse faciet. Non solum verò ex labore varia commoda, sed inprimis *Honor* ac *Pecunia* comparatur. *l. 10. princ. ff. de Ann. leg.* imò labor prævalet pecunia *l. 13. § 1. ff. d. V. S.* præcipuus itaque laboris finis consistit in acquisitione *Honorum* ac *Opum*, hujusmodi enim objecta urgentia irritamenta sunt. Hinc ubivis ferè gallica personant axiomata. *L'Argent content rend l'Homme content.* Nec non *tout pour l'Honneur & pour l'Argent.* Item: *A force d'Argent on vient à bout de tout puisque l'argent remue toutes choses & est plus fort que les Armes.* Imò juxt. illud *Horat. l. 3. Carm. Od. 16.*

Aurum per medios ire satellites

Et perumpere amat Saxa potentius

Ictu fulminèd, Concidit auguris

Argivi domus ob lucrum,

Et sane *Honorum* ac *Opum* magna vis & efficacia est, præsertim cum à sanctis & bonis possidentur, siquidem tunc sunt materia *Virtutum*, aternæque felicitatis typi & symbola. *Peller. in Polit. Sceler. impugn. ad Epil.* Prætereaque non adeò *Elementorum*, quam auri argenteive acquisitione & communicatione nunc vivatur, ita ut inde omnis motus & actio rebus publicis vel ad bellum potentibus vel per pacem florentibus existat. *Minister Ribel. lib. 3. c. 21. in Polit. Remin.* Nam juxt. illud *Horat.*

Non facilè emergunt quorum conatibus obstat

Res angusta domi.

Cum autem magna requiratur circa usum *Honorum* ac *Opum* temperantia, certè præ cæteris singularis adhibenda est circumspèctio ac prudentia, ne termini scil. *Iusti* & *Æqui* transcendantur atque licita in illicita convertantur. Perlufratis igitur generalibus modis acquirendi

rendi, jam nos vertimus ad Speciales acquirendi Modos,

IV. Inter quos primum obtinebit locum HEREDITAS, quæ est successio in universum Jus, quod defunctus habuit. *l. 24. ff. d. V. S. l. 62. d. R. 7.* Defertur autem hereditas vel *regulari* vel *irregulari* modò scilicet per pacta hereditaria Hahn. *de jur. rer. c. 3. conc. 64.* *Regulari* modo hereditas defertur 1.) per defuncti testamentum. *§. ult. Inst. per quas pers. cuique acq.* 2.) Legis vigore seu ab intestato *§. ult. Inst. per q. pers. cuique acq.* Ipsa autem hereditatis acquisitio, est jus quo heres sibi delatam hereditatem agnoscit. Estque ratione Formæ 1.) Immixtio, quæ regulariter suis heredibus datur *§. 2. J. de her. qual. & differ.* qua tamen non tam acquiritur quam acquisita retinetur. 2.) Aditio, quando nuda testatione heredem se profitetur. 3.) Pro herede gestio, quando heres factò aliquo quasi heres voluntatem declarat. Vinn. *ad §. 6. Inst. de her. qual. & diff. n. 2.* Si vero quid pietatis aut custodiæ causa quis fecerit, aut si suum putaverit non est aditio *l. 20. pr. & §. 1. ff. de acq. her.* plures autem modos non agnoscimus cum Vinn. *d. l. n. 3.* Ratione *Causæ efficientis*, Aditio est modus acquirendi hereditatem Juris Civilis, Immixtio autem est Juris Prætorii. Ratione *subjecti* duplex est, vel *necessaria* vel *voluntaria*. *Necessaria* est, quæ heres delatam sibi hereditatem in vitus suscipere tenetur, hinc talis heres, etiam necessarius vocatur. Est verò ejusmodi heres vel *simpliciter talis*, vel *necessarius & suus simul. princ. Inst. de hered. qual.* *Necessarius* tantum est servus qui in potestate testatoris existit *§. 1. Inst. dict. tit.* *Necessarius & suus* heres simul dicitur, is, qui ex liberis testatoris est, ac in potestate
 B
 ejus-

eiusdem morientis fuit, ut filius filiave, nepos, neptisve ex filio, pronepos proneptisve ex nepote, ex filio nato, modo procedens persona defierit in potestate parentis esse: sive morte id acciderit, sive alia ratione, veluti emancipatione. Nec refert utrum naturales sint liberi an adoptivi §. 2. *Instit. de hered. que ab Inst. def. Voluntaria* hereditatis acquisitio est, quâ heres pro lubitu haud coactus hereditatem sibi delatam suscipit & adit, unde huiusmodi heres vocatur voluntarius l. 3. §. pen. ff. d. *Her. Inst.* qualis est heres extraneus C. 1. A. ad Tit. d. A. & O. H. Hodie acquisitio necessaria non habet locum, sed heres electionem habet, utrum velit se immiscere an abstinere, adire, vel eam repudiare. Hinc si mediante inventario hereditatem adivit, ab onere hereditario liberatur, & ultra vires hereditatis non tenetur, l. ult. §. 4. C. de jur. del. Jure Sax. etiamsi inventarium non confecerit heres, tamen ultra vires hereditarias non tenetur Landr. l. 1. art. 6. Struv. *Synt. jur. civil. Exerc. 33. eb. 57.*

V. Consideratâ hereditate, non nihil dicendum de legatis, quod commode fieri *pr. Inst. de leg.* indicat. Est verò LEGATUM, donatio quædam à defuncto relicta, ab herede præstanda §. 1. *Inst. d. leg.* Vel donatio testamento relicta l. 36. d. *Legat. II.* aut delibatio hereditatis, qua testator ex eo, quod universum heredis foret, alicui quid collatum velit. l. 116. *pr. d. Leg. I.* Quoad divisionem Legatorum constat, quod Legata sint varia, 1.) Annua Legata 2.) Ususfructus. Usus. Habitationis. 3.) Servitutis prædialis. 4.) Dotis. 5.) Optionis vel Electionis. 6.) Tritici, Vini, Olei. 7.) Liberationis it. *Debiti*. 8.) Instructi fundi. 9.) Auri & Argenti, Mundi,

10.) Penus. 11.) Alimentorum & Cibariorum. 12.) Suppellectilis &c. Quæ omnia quomodo ab herede præstentur, & à Legatario accipiantur. vid. *Tot. Tit. ff. de Legat.* In specie autem peculiarem cujusque legati Titulum.

VI. Ratione Domini singularis porrò considerandi veniunt modi acquirendi, NATURALES, JURISGENTIUM, & CIVILES. Quoad *modos naturales* dominium acquiritur ab eo, qui primus possessionem rerum naturalium apprehendit. *l. 1. §. 1. ff. d. A. vel A.P. vel etiam cum dominus eam ex voluntate sua in alterum transfert. l. 9. §. 3. ff. d. A. R. D.* Sunt verò modi acquirendi naturales varii, quorum nonnullos breviter sequenti modo considerabimus, utpote *Occupationem ferarum*, in qua obtinet regula quod ante est nullius, occupanti conceditur, §. 12. *Inst. d. R. D. l. 3. pr. ff. d. A. R. D.* Quod tamen de nullius naturâ accipiendum est, non semper enim omnia quæ nullius sunt, statim occupanti conceduntur, siquidem res *sacra, sancta, & religiosa* nullius sunt (quod enim divini Juris est, id nullius in bonis est: §. 7. *Inst. d. R. D.*) & tamen propterea occupanti non conceduntur, quia hæ res non sunt in commercio. Occupatio verò tres species habet, nempe *Venationem, Piscationem & Aucupium*. *Venatio* itaque est Jus cum fera bestia, simul atque ab aliquo captæ fuerint, Jure naturali statim illius esse incipiunt, res enim nullius uti modò dictum, naturali ratione occupanti conceditur §. 12. *Inst. d. R. D.* Constat autem tria potissimum esse genera animalium, 1.) simpliciter fera, quæ absque vi neque occupantur, neque retinentur, ut sunt Leones, Ursi, Lupi, Tigrides, &c. *d. §. 12. Inst. d. R. D.* 2.) Naturaliter quidem fera sed curâ

manifesta, ut Apes, Columbae, Pavones, Grues &c. & hæc animalia tamdiu nostra sunt, usque dum animum revertendi habent. §. 14. 15. *Inst. d. t. 3.*) Manifesta naturaliter, quæ absque vi & custodia retinentur, ut sunt Armentum, Pecus, Gallinæ, Anseres &c. §. 16. *Inst. d. t.* Hodie jus venandi regulariter ii habent, qui *Populo ac Territorio* præsent, & hi rursus aliis hoc concedunt. Dividitur venatio secundum mores hodiernos in *Hohemittel- und Niederjagt*, vid. *Seckendorff. im Teutschen Fürsten-Staat*. Quænam itaque venatio alicui competat, ex literis investiturarum ac specialibus privilegiis perspiciendum est. Ratione *Piscationis* sciendum, quod hæc juxt. *d. §. 12. J. d. R. D.* quoque libera sit, quæ tamen hisce temporibus regulariter ubivis restringitur, ac iis tantum competit, quibus à Principe concessa, vel qui in flumine vel loco ejus certum jus piscandi habent, aliàs arbitrariè puniuntur. *Constit. Crim. Artic. 169. Aucupium* denique Jure naturali etiam liberum est *d. §. 12. J. d. t.* juxta praxin hodiernam autem certò respectu prohibitio illis facta est, qui scil. non specialem concessionem à Superioribus habent. *B. Struv. Jurisp. lib. 2. tit. 1. apb, 24.*

VII. Antiquissimus maximèque necessarius ac principalis Juris Naturalis acquirendi modus est AGRICULTURA, quæ à Deo post lapsum Adami eum in finem instituta est, ut mediante hac, vita humana necessariis alimentis, sine quibus aliàs ea sustentari non posset, conferretur. Hinc agriculturà nullus Justior acquirendi modus est, siquidem super hoc omnes alii fundantur. *vid. Cic. lib. 1. Offic. n. 30.* Imò parens & nutrix est aliarum artium *Xenoph. in Oecon. c. 9.* contemblemur itaque circa agricultu-

culturam & acquisitionem ex ea existentem tria principaliter objecta, nempe: *Necessitatem, Felicitatem ac Voluptatem.* Quoad *Necessitatem*, res manifesta est, societatem humanam sine agricultura subsistere non posse. nam nullæ sanè res sub cælo reperiuntur, quæ conservationi nostræ magis inserviant iis, quæ ex agricultura proveniunt. nam quoad Victum, frumenta, olera, poma, pira, cerasa, pruna, lac, butyrum, ova &c. Galli, anates, anseres, columbæ, variaque pecora agriculturæ species ut ita dicendum specialissimæ sunt; Ratione Amictus autem, agricultura nobis, linum ac lanam ministrat, prætereaque ligna aliaque necessaria dat, quibus carere non possumus. Quod attinet Agriculturæ *Felicitatem* hæc potissima omnium juxta naturam possessionum est, prout *Aristoteles 1. Oecon. 2.* perspicue id demonstrat. Imò principaliter ex benedictione divina proventus absque technis ac machinationibus ab agricola expectantur & impetrantur; prætereaque agricultura egregias animi virtutes exercet, veluti *animi sibi constantis justitiam, puram conscientiam, modestam sapientiam, ac veram fortitudinem. Egid. V. de Myle Tract. de Obl. Vit. Rust. cap. 2. in fin. fer.* Adeo ut veteres agriculturam seu vitam rusticam omnibus negotiis antulerint, rati, nullam functionem propriam ad sapientis vitam accedere, cui adstipulatur illud *Horat. de vit. rust. Epod. 2.*

Beatus ille, qui procul negotiis,
 (Ut prisca gens mortalium)
 Paternarum bobus exercet suis,
 Solutus omni scœnore.
 Neque excitatur classico miles truci
 Neque horret iratum mare;

Forumque vitar, & superba civium
Potentiorum limina.

Quamvis autem hodie proh dolor pristina agriculturæ felicitas plurima ex parte propter crebra bella, ac horum intuitu immodicas exactiones, intolerabiliaque ferè tributa ac onera interrupta & diminuta sit, nihilominus tamen hæc sua commoda etiamnum habet. *Voluptatem* denique agriculturæ nobis ostendunt fructuum ac segetum nec non messis pulchritudo & gaudium *juxta Esai. 9. v. 2.* Sylvarum ac Pratorum amœnitas, venatio, armentorum ac gregum gratiosus aspectus, strepitus fontium, aut rivorum seu fluminum, ortus & occasus siderum, temporum tempestatumque vices & cujusque anni mores. Qui plura de laudibus agriculturæ legere vult is evolvat Autores quos recenset *Gryph. Oecon. Leg. l. 1. c. 17. n. 5.* Coeterum sicut Agricultura justissimus acquirendi modus est, ita quoque lucra ex ea provenientia justissima atque honestissima sunt, quia illorum acquisitione nemo læditur. Hinc *Plato lib. 4. de legibus* interrogatus, respondit: Se Lydios propterea laudare, quod colendis agris occupati essent, Lacedæmonios è contrario vituperare, quod nihil nisi Regna populosque subjugare didicissent, ita ut feliciores viros æstimaverit, qui manus aratro adhiberent, quam qui brachia vibrandis hastis exercerent. Quam auream sententiam non portis tantum, sed & cordibus Principum (imò etiam privatorum) inscriptam esse optat *Anthon. Guevarr. l. 3. Horol. Princ. 15.* Quia tum nihil injustè acquireretur, multi que non tam promiscuè castra sequerentur, aut alios periculosos ac damnosos sæpè acquirendi modos eligerent.

VIII. *Asspecta Agricultura est EDIFICATIO.*
 Fitque is Dominus ædificii cuius est solum §. 30. *Inst. d. R. D.*
 nec refert, qualis illa materia sit, num lignum, saxum vel
 cœmentum. &c. *l. 39. pr. ff. d. R. V.* Omnis enim materia,
 quæ ædificia fiunt, huc pertinet. § *cum in suo solo 30. Inst.*
de rer. div. Econtrario autem, si quis ex sua materia in
 alieno solo ædificaverit illius fit ædificium, cuius est solum
l. 7. §. 12. ff. de A. R. D. Quod si quis ex alienis arboribus
 navem fabricetur, ejus fit navis, cuius sunt arbores, neque
lex 61. ff. de R. V. obstat, quæ de tabulis jam scētis agit.
 Brunnemann. *ad l. 26. ff. de A. R. D.* Suboritur hic autem
 quæstio, num quis non possit expensas ædificii (si dominus
 soli nempe sibi ædificium vindicat) petere? Resp. Quod
 sic: Siquidem hodie tam *bonâ* quam *malâ fide* ædificans,
 impensas non modo per exceptionem retinere, sed & per
 actionem justè ac licitè petere potest Harppr. *ad §. 30. Inst.*
d. R. D. Grœnevveg. *d. LL. abrog. dict. S. & T.* Quod at-
 tinet PLANTATIONEM & SATIATIONEM de iis similis
 regula obtinet, quod scil. solo cedant, & quidem hoc a-
 xiom. general. ac vulg.

Quiquid plantatur, seritur atque ædificatur

Omne solo cedit, radices si egerit.

IX. FRUCTUUM perceptio quoque natu-
 ralis modus est acquirendi dominium §. 35. *usque 38.*
Inst. d. R. D. Definiuntur autem fructus, quod sint ac-
 cesso rei *l. 50. in fin. ff. ad SCT, Trebell. Cujac. Paratit. ff.*
de Usur. Quæ vel ex ipso corpore rei vel ejus intuitu ad
 utilitatem hominis accedit, in fructu enim est, quicquid
 usui hominis inservit. *l. pen. ff. de Usufruct. leg.* Fructus
 ergò regulariter sunt vel *Naturales* vel *Industriales* vel *Ci-
 viles*,

viles. Naturales propriè sunt, qui immediatè sine facto & opera hominis nascuntur, ut fructus arborum, gramina in pratis *l. 45. ff. de Usur. & Fruct. Industriales* sunt, qui culturâ & operâ hominum ex terra proveniunt, ut segetes & fructus vineæ *d. l. 45. Civiles* sunt, qui ex locatione Conductione, vel singulis momentis, ut ædium, vel certo anni tempore ut agrorum percipiuntur. *l. 58. ff. de Usufruct.* Hæc sufficiant de modis acquirendi dominium naturalibus, siquidem jam cœteros acquirendi utpote Foeturam animalium, Alluvionem, Nativitatem Insulæ in flumine, Specificationem, & Ferruminationem &c. brevitatis causâ prætereamus.

X. Sequntur jam modi acquirendi dominium *de Jure Gentium*, & quidem MILITIA SAGATA seu speciali nomine *Bellum*, quod definitur: *Justa per vim contentio, quatenus scil. auctoritate legitima & ex juxta causa movetur.* Qua definitione præsuppositâ, sequitur ipsa acquisitio ex bello, quæ consistit in *occupatione* & quidem *justa*. Cum enim quibusdam hominibus pigrum & iners videatur Sudore acquirere, quod sanguine parari possit, ac jus habeatur in viribus, nam non nunquam adhuc hodie vivitur ex raptò, nec Teuto à Teutone tutus Gryph. *Oecon. Leg. l. 1. c. 15. n. 2.* idèò licita hæc occupatio ab illicita violentia distincta est. *l. 7. C. Und. Vi.* Occupantur autem tam res *Immobiles*, quam *Mobiles*, nec non *Nomina*, ex quibus tamen illa principaliter veluti prædia, Urbes, Regiones ac Regna cum omnibus suis pertinentiis, nec non mobilibus Tormenta, Arma, Vexilla, Commeatus, Pecunia Campestris seu *Seld. Cassè* & similia ab illo acquiruntur, cujus auspiciis bellum geritur. Reliquæ res mobiles, utpote præda capientis dominio applicatur *S. 3. Instit. de Jur. Person.*
Inde

Inde enim præda dicta, quod manu scil. parta. l. 28. ff. de Capt. & Post. lim. Quamvis enim in Bello tripliciter acquisitio fiat, veluti 1.) Ex stipendio. 2.) Præmio. 3.) Præda: cum tamen ultima species, ut facilior, ita quoque gratior militibus sit, idè etiam quæstus per prædam, propriè occupatio dicitur. Prædam itaque in iusto bello captam, iustò titulò ac bonà fide acquiri posse, non solum Jus Naturale, Gentium ac Civile, verum etiam Divinum approbat, prædamque benedictionem nominat *i. Sam. 30. vers. 26.* Imò ob Justitiam prædæ, lætitiâ legitimum & exultationem inter partientes exoriri, testatur *Esaias cap. 9. v. 2.* Hinc stat sententia, occupationem seu prædam ex bello iusto, licitum acquirendi modum esse, simulac verò injustitia belli adest, sanè quæstus ex occupatione seu præda in illicitum vergit acquirendi modum: tunc enim occupatio est vitiosa, & præda fit rapina. STRATAGEMATIBUS tamen licitis uti prohibitum non est. Pro licitis autem Stratagematibus habentur ea, quæ consistunt in actu quodam inculpabili ac minimè prohibito, veluti, si solertia quædam extraordinaria, & vis ingenii mediò quodam indifferenti contra hostes, licet supersessà quoque veritate, adhibeatur, prout fieri potest ex variis technis, circumstantiis rerum, scil. *Loci, Temporis, Occasionis*, munitis: Perindè enim est, hostem utrum vi aperta, an tacitis & inopinatis consiliis fundas. Hoc artificii genere Hannibal, juxta *Livium lib. 22. §. 46. & seqq.* Romanos optimè circumegit, & imprimis Cannensi præliò, dum aciem populi Romani compluribus astutiæ laqueis implicavit, ante omnia autem curam adhibuit, ut solem & pulverem, qui ibi vento multus excitari solebat, adversus haberent. Tum verò Romani quod adeò miserè

cæderentur, cum aliàs dolo usi fuissent contra alios, videbantur in stratagemata invehì. Hinc prædictus Livius hoc addit *Epiphonema*: Hæc fuit Punica fortitudo, dolis & insidiis & fallaciis instructa, quæ nunc circumventæ nostræ virtutis excusatio est; decepti enim magis, quam victi fuimus. *Illicita* autem sunt *Stratagemata*, quæ continent media Divino ac Gentium Jure prohibita, veluti si venenum adhibeatur, hostem scil. interficiendo, vel puteos inficiendo: Hispani proinde laudem non merentur scil. obsessi Neapoli à Gallis, non tantum fontes infecerunt, sed & scorta eximiâ pulchritudine, quæ morbò laborarent perditò emiserunt in castra Gallorum. Militiam sagatam hodie sequuntur plurimi ob libertatem, honorem ac ditescendi amorem, parum considerantes, ob minimum sæpe delictum & culpam, gravissimis periculis partæ gloriæ jacturam fieri. In bello siquidem stricti juris habetur ratio, nec bis peccare licitum. An vero hæc Togatæ præferenda, definiendum ex diversitate Temporum, Locorum, Occasionum, Actuum ac Qualitatum. *Gryp. Oecon. Leg. l. 1. c. 16.* Confer *Eneas Sylv. de Gest. Alphonf. lib. 4.* It. *Later. lib. 1. de Cens. 14. n. 20.*

XI. MILITIA TOGATA *Sagata* proxima est, unde *commodum Literatorum*. Versantur autem in *Militia Togata* illi, qui *Milites sunt Justitia*, ut Doctores & Advocati *Gloss. in l. Miles ff. de Re Judic.* Vel in ministerio publico Principis aut Reipublicæ constituti *l. 1. C. de Castri. Pecul. omn. Palat.* Nec enim ii solummodò Imperatorum, Regum aut Principum Imperio & Principatibus militare creduntur, qui gladiis, clypeis, & thoracibus nituntur, sed etiam Advocati, qui ut causarum Patroni milit-

tant,

tant, ac glorioſæ vocis confiſi munimine, laborantium ſpem, vitam & poſteros defendunt : Nam hi dirimunt ambigua fata cauſarum, ſuæque deſenſionis viribus in rebus ſæpè publicis ac privatis lapſa erigunt, fatigata reparant, ideoque non minus provident humano generi, quam ſi præliis atque vulneribus patriam parentesque ſalvarent; prout egregium hoc encomium ipſi Imperatores LEO & ANTHEMIUS in l. 4. de *Advocat. diverſor. Judicior.* militibus togatis attribuerunt. Hinc ob Virtutem Togati æquè ac Sagati honorantur ac nobilitantur; Nam ſons & cauſa Nobilitatis eſt Virtus, quæ ab utriſque exerceri debet, ſi præcipuè nobilitatem quis aſſequi vult; Quia juxta illud:

Sunt duo, quæ faciunt, ut quis ſit Nobilis, ARS,
MARS

Major ab ARTE venit gloria, MARTE
minor.

Præſertim cum & civilis virtus, bellicâ prior & antiquior, de qua conſultatur *Plutarchus in Vit. Numa c. 34.* Conſer *Ludovic. von Hörniks de Regal. Poſtar. Jur. c. 6. Theorem. 9. n. 10.* Sic quoque nova nobilitas per virtutem, eruditionem & præclara facta comparata, haud minor antiquâ eſſe debet; Nam:

Eſt melius clarum fieri, quàm Tempore naſci,

Virtutem, ſi vis Nobilis eſſe, cole.

Prædicſt. V. Hörnick. loc. cit. n. 6.

Diſpartienda autem Militia Togata in *Quatuor Facultates*, ſcil. THEOLOGICAM, JURIDICAM, MEDICAM, PHILOSOPHICAM, quarum tres priores in hoc Vulg. Verſ. comprehenduntur,

Theologis Animam subjecit lapsus Adami,
Et Corpus *Medicis*, & Bona *Juridicis*.

Quælibet autem Facultas peculiare suos quæstus habet, quos speciatim paucissimis perlustrabimus, inchoantes à THEOLOGIA, veluti *Militia Cælesti*, cujus Cultores licitè acquirunt & possident bona temporalia. Nam licet Salvator noster Apostolis suis (cujus affecta hodie sunt Theologi seu Sacerdotes) *Mattb. 10. vers. 9.* interdicit possidere aurum & argentum, & *Luc. 18. v. 22.* non thesaurizare sibi in terra; nec porrò Deo militans implicet se negotiis secularibus. *2. Tim. 2. v. 4.* nihilominus tamen Oeconomia sobria Ecclesiasticis non interdicta, sed potius injuncta est. *1. Timoth. 3. v. 2. 3. 4. 5.* hinc quoque licitè acquirunt & possident bona temporalia, veluti salaria, decimas, nummos pro confessione vulg. *Beicht Pfennige* / aliosvè officii ergò ipsis competentes proventus, ita tamen, ut circa officium absit ratiōe scil. acquisitionis mercatus, aliusque indecorus quæstus *can. 3. c. 1. q. 1.* prætereaque pietatis exercitia in quæstum non convertantur *1. Timoth. 6. v. 5.* Nam licet generaliter Clerici seu Sacerdotes præsumantur præ aliis integritati doctrinæ ac vitæ sanctitati operam dare, ita ut conscientiam suam non illicitis seu immodicis comparationibus gravent; siquidem ab his ex officio auditores suos seriò dehortari tenentur, tamen non omnes liberè dominantur affectibus suis ac *Samuelis* intrepidam conscientiam habeant, quam *lib. 1. cap. 12. v. 5.* contestatur. Sint itaque alieni ab avaritia *1. Timoth. 3. v. 3.* cui vitio nonnulli Sacerdotes interdum sunt addicti. vid. *c. 1. in fin. X. de Decimis. Primis. & Oblat.* Cæterum autem firmiter statuendum? fas

Fas scilicet omnino esse, Theologos seu Sacerdotes laborum suorum iusta præmia seu mercedem consequi debere: Nam ii, qui sacris operantur, ea, quæ ex sacrario sunt, edant, & qui altari assistunt, cum altari etiam portionem accipiant *1. Cor. 9. v. 13.* idque propter prægnantes rationes in *verfic. 7. 8. 9. 10. Et 11. b. cap.* deductas. Confer *c. 16. X. de Prabendis*, aded, ut, si salaria aut ceteri reditus ad ipsorum sustentationem non sufficiant, alendi sint à populo. *Surd. de Aliment. l. 1. q. 59. & l. 8. c. 34. n. 9. It. Stypmann. Tract. de Salar. Clericor.* Consideratâ Theologiâ ejusque acquisitione jam nos vertimus ad JURISPRUDENTIAM latè dictam, sub qua comprehendimus ejus Antistites cæterosque *Themidi* addictos, utpotè Consiliarios Principum, Magistratus, Judices ac Judicii Officiales, Professores, Advocatos & Procuratores, Notarios &c. Quorum nonnulli *Publicum*, cæteri autem *Privatum Salarium* accipiunt. *Publicum Salarium* est, quod à Principe vel Republica pro expediendis negotiis publicis alicui porrigitur *l. 4. §. 2 ff. de Decret. ab Ord. fac.* quod tamen cuiquam non nisi ex Juribus Reipublicæ tribuitur. *l. un. C. de Prabend. Salar.* Consiliarii itaque Principum hoc accipiunt, & si præterea Legationibus vel aliis negociis publicis præficiuntur, lucrantur omnia officii intuitu iis qua talibus honestè oblata. Magistratus similiter ac Judices, ut & Protonotarii, Secretarii, Registratores, nec non Amanuenses Nomophylacii, & Scribæ Formularii, salarium sportulasque participant. Pari ratione Professores salario fruuntur, ut & ceteris accessionibus ex Consistoriis, Facultatibus, aut ex Collegiis iis oblatis. *Privatum Salarium* est, quod à quolibet privato præstatur pro administrandis negotiis privatis; & hoc debetur vel

pacto vel sine pacto, quod regulariter obtinet in Advocato, cui præter arrham, debetur salarium etiam incertæ quantitatis, vel nudò pacto promissum *l. un. C. de suffrag. It. Procuratori Natta Conf. 376.* cum quo convenit *Ordin. Summ. Reg. Tribun. Wismar. Part. 1. Tit. 18. S. 1. pr. & S. 2. princ.* Aut si illis non certum salarium pro intricato plerumque labore, quem patrocinando clientibus suis præstant, datur, tutò accipiunt locò honorarii quævis oblata, quæ scilicet non obstant pacto de quota litis, adeò ut pro singulis causis usque ad centum aureos iis legitimè accipere liceat *clar. l. 1. §. 12. in fin. ff. d. Extraord. Cogn.* Prætereaque ipsi totum salarium tribuitur, etiã si causam amiserit, præsertim si omnia illa adhibuit, quæ diligens & peritus Advocatus observare debuit ac potuit. *l. 10. §. 1. ff. d. Neg. Gest. Borch. d. Pact. cap. 5. in fin.* Sic quoque Advocato totius anni salarium debetur, si initio vel medio anni moriatur, aut aliàs se vivo, per eum non fiat, quo minus operas suas præstet, neque honoraria reddere tenetur, si per eum non stetit, quo minus causam agere potuit *Gail. lib. 1. observat. 44. num. 12.* In ipsa autem acquisitione observetur Justitia, Æquitas, ac Conscientia, ideoque Advocati vitent illicita stratagemata forensia & artem rabulariam. Cæterum ex Jurisprudencia, etiam hodiè præsertim in judiciis majoribus maximæ opes acquiri possunt; sic inter alios Nicolaus Rolim Cancellarius Burgundiæ, posteris suis 25. villas, in quibus erant castra amplissima cum 25. millibus librarum Turon. redditus annui reliquit, quæ omnia ex industria & literatura lucratus est. *Chassan. P. 12. Catal. de Glor. mund. Conf. 72.* *Jurisprudenciam sequitur MEDICINA, cujus quæstus similiter est honestus & justus, competit autem Medicis æquè*

æquè ut JCtis salarium vel è publico vel à privatis; Quo-
 ad prius vid. l. 4. §. 2. in fin. ff. de Decret. ab ordin. fac. l. 1.
 §. 1. ff. de extraord. cogn. propter hoc tamen, non tenetur
 gratis unumquemque curare c. 15. c. 14. q. 5. nec obstat
 c. 3. distinct. 23. nam hic canon ad clericos tantum, non
 ad seculares pertinet. *Speculat. de Salar. §. 5. n. 6.* nisi æ-
 grotus sit pauper, quia tunc pietas & æquitas præferenda
 est juri stricto, ad exemplum Advocati, qui pauperi gratis
 patrocinari tenetur. Major autem est quæstus Medico-
 rum in locis voluptuariis & minus sanis, nec non præci-
 puè in aulis & emporiis, quam in villis seu pagis, ac po-
 tissimè ejus salarium crescit necessitatis tempore; quare
 ipsos honorari vult *Syr. c. 38. princ.* Romani Principes ce-
 leberrimis Medicis pro annuo salario dedere 250. fester-
 tios, qui juxt. Budai computum 6250. aureis æquivalent
Plin. l. 29. nat. hist. c. 1. Cujusmodi largum salarium si
 planè hodie non cesset, saltem perrarum erit, ac multi
 medici quoad dies ferè vitæ non lucrabuntur. *Privatum*
Salarium pro singulis curationibus accipitur, idque tam
 à privatis, quam à Principibus. Sic Erasistratus Aristote-
 lis ex filia nepos à Ptolomæo Rege ob Antigonum patrem
 curatum 100. talentis syriis donatus est. *Plin. prædiç.*
loc. Similiter *Hieronymus Cappavaccius* gloriatur est, se
 ex sola gallicæ Ivis curatione 18. millia coronatorum lu-
 cratum esse. *Lansius in Orat. contr. Hispan. fol. 411.* Quod
 si autem ægrotus moriatur, nihilominus Medico inte-
 grum salarium debetur per *cap. 7. X. de atar. & qualitat.*
 non enim in ipsius potestate est omnes sanare ægrotos, sed
 hoc solummodo Christo competit *Matth. 8. v. 16.* Et
 non semper laborem effectus sequitur. c. 10. §. 4. X. de Re-
 nunciat. Hinc juxt. *Ovid.*

Non

Non est in Medico, semper relevetur ut æger,
Interdum doctâ plus valet arte malum.

Si tamen ex negligentia vel imperitia ipsius, ægrotus moriatur, haud impunis est. vid. *P. S. D. artic. 134.* Cujus criminis rei sunt nonnulli Medicorum ac multi Empiricorum, qui ægrotos ad Campos Elisæos, vel potius ad alteram vitam nimis præmaturè mittunt; idque ex eo regulariter procedit, quod tam multi imperiti medicinæ promiscuè operam dent: nam nulla ars vulgarior Medicinâ, juxta tritum illud:

Fingunt se Medicos, quivis idiota, Sacerdos,
Judæus, Monachus, Histrio, Rasor, Anus.

Præterea etiam interitus hominis sæpè causatur ex mala curatione, si plures nempe adhibeantur medici, quia illorum æmulatio ac dissensus ægroti perniciosissimus est. vid. Freitag. *in nott. Medic. c. 15.* Demum de PHILOSOPHIA, ejusque quæstu paucis agendum, quæ etsi propter varias suas disciplinas sit necessaria, utilis ac curiosa, nec non laboriosa, attamen minus lucrosa juxta *Vulg.*

Dat Galenus Opes, dat Justinianus Honores,
Pauper Aristoteles cogitur ire pedes.

Et hoc fit ex depravato multorum, inprimis vulgi more, qui artes ex utili æstimat, & de pane lucrando primario sollicitus est. In genere itaque *Philosophia Cultores* intelligendi sunt, Professores ac Magistri, qui publicè ac privatim in Academiis & Scholis docent, quorum *illi* in specie variarum artium seu disciplinarum, quas profitentur Professores dicuntur: *hi* autem Præceptores seu Collegæ scholarum sunt, qui omnes quoad officia sua propriè intuitu studiosorum ac scholarium tractant exercitia the-
rica

rica, videlicet interpretandi scribendi, perorandi, disputandi l. 2. §. 5. ff. d. O. J. Gryph. Oecon. Leg. l. 1. c. 16. Quam necessarii itaque hi sint publico, ex eo patet, quod eorum ductu non solum pueri ac juvenes in literis ac bonis artibus informantur ac erudiantur, sed etiam à vitiis ad virtutes deducantur, imò fundamentum stabiliendæ virtutis practicæ, ac tenendi clavum Imperii, nec non animorum animarumq; felicitatem assequi possint. Siquidem Academia ac Scholæ sunt *seminaria* nostra, quibus destructis, aut neglectui habitis, Respublica haud benè subsistere potest. Quemadmodum autem aliàs præmia, seu justa merces candidè laborantibus meritò porriguntur, ita hi quoque profideli ac indefesso labore, studioque, justissimè digni sunt remuneratione. Utur igitur regulariter illorum quæstus modicus & exiguus sit, habent tamen sua annua salaria, nec non alia commoda ex privatis Collegiis seu Lectionibus, uti quoque occasione quarundam aliarum rerum seu circumstantiarum, ut funerum, legatorum &c. quibus si non opiparè, saltem honestè vivunt.

XII. Similiter quoque perceptio quæstus ex POSTIS, licitis *acquirendi modis* accensetur; Nam licet jus Postarum simpliciter sit Jus Majestatis, ejusque Institutio solummodo illis Principibus ac Rebus publicis comperat, qui superiorem non agnoscunt, ideoque quævis lucra indè eventientia, ut publici proventus ad ærarium Principis aut Reipublice pertineant; Attamen cum nonnunquam ex speciali gratia à Superioribus commodum ex Postis redundans nonnullis Ministris, vel ad certum tempus, vel ad dies vitæ, vel quoque certis familiis in feudum concedatur: Veluti Dnn. Comitibus de Taxis officium Postarum per Imperium das Kâyserlich Reichs Post-Ambr. Dnn. Comi-

Comitibus de Paar autem Aula Archi-Ducalis hæreditarium Erzhoff PostAmbt. It. Regionum hereditarium Erbland PostAmbt in Feudum datum est. *Vid.* Ludov. von Hornikg *de Regal. Postar. Jur. c. 16. Theorem. 3. n. 4.* Præterea quia administratio Postarum per Præfectos seu Magistros fit, hinc hodiè officium Præfectorum Postarum meritò inter utilissima ac certissima computatur officia, quia propter necessitatem evidentem tam publicam quam privatam, usu Postarum earumque accessoriis nullus Princeps, Respublica, aut Populus carere potest. Cæterum qui de jure ac commodis Postarum plura scire cupit, is perlustret præalleg. *von Hörnikg* peculiarem Tractatum de regali postarum jure.

XIII. Pervenimus jam ad modos acquirendi Dominium Civiles, USUCAPIONEM, nec non DONATIONEM. *Ufucapio* secundum Modestinum est adjectio domini per continuationem possessionis temporis lege definiti *l. 3. ff. usurp. & ufucap.* Dividitur autem ufucapio ratione *objecti*, in ufucapionem rerum mobilium ac immobilium. *l. unic. C. de usuc. transform.* Ratione *formæ* ex novo jure civili, in ufucapionem triennii & decennii vel vicennii. *dict. l. unic.* Ab ufucapione olim differebat præscriptio longi temporis, quam distinctionem tamen Imperator Justinianus sustulit *dict. l. unic.* Præscriptio igitur est I.) *Longi Temporis. Rubric. Instit. de Ufucap.* quâ præscriptione acquiruntur omnes res corporales & incorporales, & quidem res mobiles triennio, immobiles & incorporales inter præsentis seu provinciales X. inter absentes XX. Annis *l. fin. C. de Long. Temp. Præscript.* II.) *Longissimi Temporis l. 8. C. de Præscript. 30, vel 40. Ann.* Hac acquiruntur

runtur 1.) Res sine titulo possessæ. 2.) Minorum. 3.) Res adventitiæ filiorum fam. à patre alienatæ. 4.) Res à malæ fidei possessore ignorante domino alienatæ, & bonâ fide acceptæ. 5.) Res vitiosa à bonæ fidei possessore. 6.) Feudum. III.) *Præscriptio immemorialis*, quâ acquiruntur res & actiones, quæ aliter præscribi aut acquiri non possunt. Lauterb. *ad Tit. de Usurp. & Usucap. in fin.* Jure Saxonico usucapioni triennali æquiparatur præscriptio annalis, quâ scil. res mobiles intra annum 6 septimanas & 3. dies præscribuntur. Quoad præscriptionem longi & longissimi temporis, sufficit tricennalis præscriptio, quâ nempe annis 31. 6. septimanis & 3. diebus res immobiles, jura, actiones, præscribuntur. Ratione præscript. 40 Ann. ut & immemor. præscript. Jus Saxon. cum Jure Civili convenit. Dn. Struv. *jurisprud. Rom. Germ. For. ad Tit. de Usucap. apbor. 24. 25. & 26.*

XIV. DONATIO in genere est actus, quò donum in alterum ex liberalitate, & nullò jure cogente transferatur *l. 20. ff. de Donat. l. 82. de R. J.* Est verò donatio duplex I.) *Mortis causa.* 2.) *Inter vivos princ. Instit. de Donat.* Illa est, cum quis mortis consideratione coram 5. testibus in alterum consentientem & acceptantem, certum quid confert. *l. 40. ff. de Mort. caus. donat. l. fin. C. eod.* Est verò potissimum triplex I.) Cum quis absque instantis periculi metu ac terrore solâ mortalitatis contemplatione donat. 2.) Cum quis imminente morte, ita donat, ut statim transferatur in accipientem. 3.) Si quis mortis periculò alicui dona non ita confert, ut statim sint accipientis, sed morte demum infecutâ *l. 2. ff. de mort. causa donat.* *Donatio inter vivos* in genere, est actus, quò quid nullâ cogente necessitate, sed ex mera libera voluntate, alteri

absque ullo revocandi animo confertur *l. 1. pr. de don.* Singulare genus donationis inter vivos adhuc est, *Donatio propter Nuptias*, quæ doti solet æqualis constitui *l. 9. junct. authent. æqualitas C. de Pact. Conv.* Hic autem à marito nihil traditur, sed res propter nuptias donatæ ab illo retinentur, isque iis utitur, & uxori tantum in istis rebus dominium & tacita hypotheca competit, *Authentic. permiss. C. d. Don. propt. Nupt. Capz. p. 1. c. 28. d. 98.* Aliàs donationes inter Conjuges regulariter non valent, ita ut rei traditæ dominium non transferri possit, sed res extans vindicetur, consumpta verò condicatur. *l. 5. §. fin. ff. de Donat. int. Vir. & Uxor.* Quod tamen non procedit, si nempe Conjux inde non locupleior factus sit. *dict. §. fin. l. 7. pr. dict. tit.* Quare conjux quoque fructus industriæ & culturâ suâ ex agro donato perceptos, suos facit, & non restituit. *l. 45. ff. de Usuris.* Donationes verò reciprocæ seu remuneratoriæ, quatenus scil. non transgrediuntur æqualitatem inter Conjuges, licitæ sunt. *l. 32. §. 14. ff. de Donat. int. Vir. & Ux. Gail. l. 2. O. 40.* Similiter conceditur quoque donatio, quæ adipiscendæ dignitatis gratiâ ab uxore in maritum confertur *l. 40. & 41. ff. dict. tit.* Strenæ quoque & alia Xenia modica, jure valent & subsistunt. *Carpzov. P. 2. c. 13. D. 20.* Licita etiam est inter conjuges donatio mortis causa *l. 9. 11. ff. de Donat. int. Vir. & Uxor.* Jure Canonico denique, etiam donatio inter conjuges facta, firma est, quæ scil. juramento est confirmata. *Dn. Struv. J. R. G. F. ad Tit. de Don. apb. 25.*

XV. DOS. quoque veluti sub generali donationis titulo comprehensa, civilis acquirendi modus est, & definitur: Quod sit jus, marito in re uxoria pro sustinendis oneri-

neribus matrimonii constitutum. *l. Si quis 21. §. Si Uxor 1. ff. de Donat. int. Vir. & Uxor.* Habet autem uxor triplicis generis bona nempe: 1.) Dotalia. 2.) Paraphernalia. 3.) Receptitia. *Gail. L. 1. O. 133. n. 5.* Lucratur itaque maritus indifferenter omnes fructus è dote, *l. 7. pr. ff. de jur. dot.* nec refert, utrum dos in re mobili, an in immobili consistat, adhibitâ tamen quoad hanc, distinctione, quod scilicet maritus eam, v. g. fundum dotalem, alienare non possit. *Tot. Tit. ff. de Fund. dotal.* Non solum vero ususfructus & administratio dotis marito, constante matrimonio, competit, sed ipsum quoque dominium *l. 30. C. d. Jur. Dot.* Sic etiam maritus usumfructum *bonorum paraphernalium* habet, quorum administratio penes ipsum est, quæ regulariter præsumitur. Cum enim illa uxor marito tradit, vel in domum infert, dicitur committere & mandare custodiam ipsi marito. *Menoch. lib. 3. præsumpt. 9. n. 1.* Idem dicendum de *Bonis Receptitiis*; Nam licet hæc sint extra dotem, nec uxor eorum administrationem marito concesserit, nihilominus tamen, dum is fructus percipit & consumit, eâ sciente ac patiente, dicitur ipsi viro mandare perceptionem & consumptionem. *idem ibid. n. 3.* Quoad quantitatem ipsius dotis, præcipuè ratio haberi debet, dignitatis personarum, tam söceri, quam generi *l. 69. §. 4. ff. d. Jur. dot.* nec non facultatum söceri; nam dos formatur ad quantitatem legitimæ, eique succedit. *Gail. L. 2. O. 122. n. 13.* Ea itaque dos tunc demum congrua dicitur, quando scilicet ad quantitatem legitimæ accedit. *Menoch. de Arbitrar. Jud. Quæst. l. 2. Cas. 149. n. 27.* Ratione dotis quæstio adhuc existit: *Reipublice conducatur uxores potius dotatas ast minus virtuosas, aut non benè educatas, nec non formosas, quàm indotatas & virtutibus præcellentibus præditas, & benè educatas,*

catas, ac non formosas, habere ac eligere. Quoad illas, hæ rationes negativæ adducuntur 1.) Quod plerumque sint rixosæ juxta illud *Satyr. Sat. 6.*

Libertas emitur veniunt à dote sagittæ,
Intolerabilius nihil est quam foemina dives.

Cui congruit dict. *Syr. cap. 25. v. 26.* Wo das Weib den Mann reichmachtet / da ist immer Hader. 2.) Imperiose, nam quæ indotata est, ea est in potestate viri, dotatæ mactant & damno & malo viros. *Plaut. in Aul. Act. 5. Scen. 5.* It. Argentum accepti dote Imperium vendidi. *Idem in Asinar. A. 1. S. 1.* ita ut regulariter uxores divites regnare velint in suis divitiis *Senec. l. 2. declam. 6.* prætereaque in genere ferè uxores quoad Imperium sibi inferviant Interdictis *Vi, clam, precario.* Quoad Has autem nempe indotatas ac virtuosas aut benè educatas ac non-formosas uxores, rationes affirmativæ sunt, quod scil. hæ præferendæ, omnino videantur illis, quia virtus anteponenda divitiis, ac tranquillitas matrimonia conservet, insuperque publico necessaria sit. Verum enim verò, ut nunc sunt mores, ac mutata temporum rerumque facies, certè dotatis uxoribus primas dare solent, idque propterea, quod non solum non apodicticum sit, omnes scil. dotatas rixosas, imperiosas, ac leves vel infideles esse: nam multæ adhuc reperiuntur, quæ tranquillæ mentis sunt erga maritos suos, ac plurimæ modestiæ ac fidelitati adhuc operam dant; ideoque illæ indignæ sunt titulo Xantippe; verum etiam præterea, quod nemo hodie indotatam uxorem facile ducere vult *l. 25. S. 1. in fin. ff. Que in fraud. Credit.* ita, ut juxta illud *Horat.*

Et genus & formam regina pecunia donet.

usque

usque aded, ut pecuniarum, opum, ac dotium causa, Magnates in summis magnisque dignitatibus constituti, sapius extra Genus suum infimæ, aut saltem inæqualis profapia uxores ducant. quid? quod ad conservandas facultates, matrimonia regulariter absque dispensatione prohibita, ineant. Hinc propter utilitatem dotis, quæ animis hominum altas radices fixit, tam veteres quam moderni Jcti commoti sunt, usui populari se accommodare, ac dotis causam semper & ubique favorabilem æstimare *l. 1. ff. sol. matrim.* quia piam causam sapit. *Hering de Fidejuss. c. 7. n. 454.* aded, ut Reipublicæ quoque intersit mulieres dotes salvas habere, propter quas nubere possint. *l. 2. ff. de jur. dot.* (quod tamen, simplicis non est necessitatis; quia nuptiæ quoque absque dote ex solo affectu valent ac subsistunt. *Novell. 74. c. 4. princ.*) Accedit porrò quoque alia ratio, tam politica, quam physica, quare nempe nonnullæ virgines, præsertim donò continentiæ non præditæ, maturè sint elocandæ, scil. quia pertinent ad res, quæ sapius servando servari non possunt. Sicut autem dos honestis moribus acquirenda est, ita è contrario iis deficientibus, minimè in honestis artibus eam quarere licet, veluti per actus meretricios. *l. 51. ff. de Don. int. Vir. & Ux.* prout apud Cyprios mos inoleverat, ut virgines ante nuptias statutas, dotalem pecuniam à peregrinis in portum venientibus acquirerent. *Men. lib. 2. Cas. 53. n. 10.* It. traditur, Romæ nonnullos parentes esse, qui filias suas lucrari faciunt dotes cum aliquo Magnatum, antequam nubant. *Nevit. lib. 1. Syl. n. nupt. n. 167.* Sed absit ejusmodi fordida acquisitio, adhibeantur potius alia media honesta, ad acquirendum egenis virginibus seu puellis dotem, nempe labor indefessus, ac servitia honesta.

Ca.

Cæterum salvo rectiori iudicio statuendum censetur. Si quis facultatibus, aut officii conditione ita sit firmatus, ut onera matrimonii commodè absque dote sustinere possit, eum benè ac laudabiliter facere, si uxorem ducat indotatam, præcipuè si pietate, prudentiâ, ac præclarissimis animi corporisque dotibus & ornamentis emineat, secus dotata eligenda videtur, quia onera matrimonii præsertim hiisce perveris, ac caris temporibus absque pecunia, aut redditibus difficilè sustineri possunt. Optima interim felicitas matrimonii, à Deo devotis precibus impetranda est.

XVI De Acquisitionibus ex contractu tam uni quam bilaterali provenientibus nunc aliquid proponendum. Ratione *illorum* considerandum venit MUTUUM, quod, contractus nominatus est, realis, stricti Juris, quò res, quæ *pondere, numero vel mensurâ* constant, in hoc dantur, ut accipientium fiant, propterea que postmodum non eadem res, sed aliæ, quæ sunt ejusdem naturæ ac qualitatis, in genere restituantur *princ. Instit. Quibusmodis re contractus oblig. l. 1. §. 2. ff. d. O. & A. l. 2. §. 1, 2. & 3. ff. d. R. C.* Differentiam Mutui & Crediti vid. in mod. alleg. *l. 2. §. 3.* Consequitur itaque quis ex mutuo omnem utilitatem, quæ inde percipi potest, quia rei mutuo datæ fit dominus. Ad Contractus Unilaterales, porrò quoque referuntur *Chirographum & Scipulatio*, verum cum de his brevitatibus ergò jam nihil disseramus ideò *B. L. ad Besold. voc. Handschrifft/* ut & ad *Harpprecht. Tit. Inst. d. verb. & lit. oblig.* remittimus.

XVII. Ab *Unilaterali* Contractu, jam ad *Bilateralem* pervenimus, cujus intuitu tam contractantes, æque possunt obligari, quam commodum ex

ex iis percipiunt. Considerabimus igitur frontispicii locò **MERCATURAM**, quæ est officium, quod licitè exercetur in rebus mobilibus, quæ sunt in commercio comparandis, illisque distrahendis. Causa finalis hujus rei est *questus*, qui quasi ut quinta essentia, mercatoris objectum est, omnesque ipsius cogitationes, industria, itinera, sumptus ac pericula veluti media illum ad hunc finem ducunt. Nam juxta Vulg.

Impiger extremos currit Mercator ad Indos,
Per mare pauperiem fugiens per saxa, per ignes.

It. O Cives, Cives, quærenda primum pecunia, virtus post nummos. Percipit itaque quis ex comparatione & distractione rerum mobilium omne lucrum & commodum inde proveniens. Est autem mercatura non solum actus licitus & honestus, sed etiam utilis ac necessarius in Republica *l. 5. §. 3 ff. d. jur. immunitat.* in sacra Scriptura approbatus; *Heig. l. 2. q. 1. n. 10.* ac Jure Gentium cuius licitus, & consequenter ab omnibus ferè populis receptus *l. 5. ff. de just. & jur.* ideoque prohibitiones mercatorum ut libertati naturali contrariæ, valdè sunt odiosæ, ac cavendæ. Dn. Mev. *P. 5. D. 169. n. 5.* adeò, ut mercatorum & campforum massa summum bonum & quintum elementum Reipublicæ sit. Strach. *de Mercatur. p. 2. n. 4.* Quare quoque mercatura est amica populis, quia mundus sine mercatoribus vivere non potest, Bald. *in Rubric. X. de Cler. Peregr.* & sine permutatione mercium ac commercio, Regna & Civitates diu jucundè non stant. Senec. *4. de Benefic. 12.* proptereaque Principes sapissimè mercaturæ ac mercatoribus plures tribuerunt immunitates & exemptiones, Menoch, *Consil. p. n. q.* veluti videre licet ex Marquard.

quard. *de Mercatur.* Idque ideo, quod *Mercatura* principaliter publicæ necessitati, utilitati & voluptati inserviat. Strach. P. 2. n. 16. Præterea mercatura indiget navigatione, uti jam demonstrabimus, quia absq; illa haud benè subsistere potest, ac pro re sterili ferè habenda est. Caterum tria potissimum sunt, quæ mercatores instar pestis vitare debent, si conscientiis suis rectè consulere velint: nempe: *fraudem, mendacium ac enormem lesionem* vid. plur. *Grypbiand. Oecon. Leg. l. 1. c. 24.*

XVIII. NAVIGATIO porrò utpote mercaturæ accessio, acquirendi quoque modus est, ac definitur, quod fit jus transvehendi ac transportandi merces in commercio existentes. de loco ad locum. Cujus finis primarius est *questus* ex transvectione ac transportatione, ejusque occasione navigantibus obveniens, ita, ut principaliter quorumvis commodorum ex navigatione evenientium, ratio habeatur. Est autem Navigatio necessaria ac utilis, quia mediante ea, adipiscimur res ac merces alias nunquam obtinendas, veluti ex India tam Orientali, quam Occidentali, idque propter distantiam locorum, quæ alias per terram vel planè non, aut saltem difficulter sunt accessibilia: Veluti Asia, Africa ac America Anglia &c. utilitas autem ex navigatione resultans est vel *publica*, vel *privata*: *Illæ* pertinet ad Principes & Respublicas, *hæc* ad privatos. Maritima itaque commercia maximi emolumenti sunt, cum lucrum illic fiat immensum & nihilominus justum. Nam vix terrestris cujuscunque etiam conditionis fuerit 15. aut 20. ad sortem centesimam refert, nec tamen per omnia, quia multa patrantur usuram redolentia. Mare autem duplicat sortem etiam nonnunquam longè amplius nullâ querimoniam occasione; Hinc mari-

maritimum commercium Respublicas exiguas fecit & opulentas & potentes, prout viva exempla sunt Respublicæ, Venetiæ, Hollandia ac Genua, vid. *Minister Cardin. Richely. l. 8. l. 55. in Politic. reminiscunt.* Quæstus verò iste maritimus eò minus invidendus est navigantibus, quanto majus ineunt periculum vasto mari scil. se committentes. De quo emphaticè jam conquestus *Horat. lib. 3. Od. 3.*

Illi robur & æs triplex
 Circa pectus erat, qui fragilem truci
 Commisit pelago ratem.

XIX. HOSPITATURA, utpote publico ac præcipuè peregrinantibus utilissima, merito inter legitimos acquirendi modos refertur. Hæc verò est jus hospites peregrè advenientes in domum suam recipiendi, necessariaque ipsis, justo ac æquo soluto pretio, suppeditandi. Tenetur itaque Caupo, inprimis publicus, necessariò hospites recipere. *Gaul. l. 2. c. 10. n. 35. de pac. publ.* Ratione apparatus autem præcipuè dignitas hospitem respicienda est *l. 14. ff. de Ann. Leg.* Aliter enim Magnates, & in dignitate quadam constituti, aliter inferioris conditionis hospites sunt excipiendi, ne hi ob nimis opipera convivia brevi tempore omni viatico spolientur. Tum etiam hospitem tam ratione personarum, quam rerum securitas à cauponibus præstanda: aliàs hi illis damna refarcire tenentur. Sicut autem caupo tenetur hospitem defendere, ita ille quoque ab omnibus injuriis, aut vi tutus esse debet. Nam hæc reciproçè intelligenda & observanda sunt; adèò ut etiam apud Barbaras Gentes jura hospitiorum sancta ac inviolabilia æstimata fuerint *c. 12. in fin.*

6.32. 9.7. idque propterea, quod publicè interfit, peregrinantibus hospitia publicè patere, in quæ noctu ac interdium liberè divertant. *l. 1. § 5. ff. Naut. Caup.* Pro hospitio verò *Locarium* cauponibus debetur. Nam ex hospitatura lucrum faciunt, hocque locarium non naturaliter tantum, sed etiam ex contractu veluti ex locato conducto debetur *l. 9. §. 6. ff. loc. cond.* Vel etiam ex innominato contractu, do, ut facias *l. 17. ff. præscr. verb.* Quantitas autem locarii pro diversitate locorum, temporum ac hospitum qualitate constitui debet. Vitent ergo caupones summâ ope vitia quæstus cauponii, quibus multi sæpè dediti sunt. Nam primaria cauponum ferè intentio est, homines argento emungere, itaque pretium prandii, non ex ferculis hospiti appositis, sed ex hospitis vestitu & marsupio constituunt, ac in eum finem nonnunquam omnium generis artes & fraudes usurpant, quas describit *Caupar. Ens in proscen. vit. bum. c. 5. 6.*

XX. Denique ad legitimos acquirendi modos pertinent **ARTIFICIA** ac **OPIFICIA**, potissimum, quæ interviunt *necessitati* vel *utilitati*. Illi præsumt Monetarii, Apothecarii, Chirurghi, Typographi, Chartularii, Pistorum, Molitores, Piscatores, Laniones, Pannifices, Textores, Sutores, Sartores, &c. *Utilitati* operam dant Equifores, Rudiarii, Palæstrites, Saltatorii Magistri, Aurifices, Sculptores, subdititiæ comæ Concinnatores, Coqui, Hortulani, Stannifusores, Balneatores &c. **Quorum** omnium cura ac intentio est, ut ex Artificiis ac Opificiis quæstus suos faciant, omniaque commoda ex iis orta percipiant; Necessè tamen est, ut tam quoad ipsa Artificia ac Opificia, nec non acquisitionem adhibeant, industriam, integritatem, æquitatem ac modestiam. Restarent quidem

dem adhuc plures acquirendi modi liciti, ordine proponendi, sed cum temporis & instituti ratio habenda, peti poterunt ex Gryph. & aliis citt. autoribus.

CAPUT II.

De

CONTRARIIS ET ILLICITIS
ACQVIRENDI MODIS.

Perlustratis in capite primo *licitis acquirendi modis*, jam agendum de *contrariis & illicitis*, & quidem

I. De AMBITU, qui est crimen publicum, quod pro collatione honoris ac dignitatis pecunia accipitur. *Nov. 8. c. 1. Hoc crimen* committunt ii, qui pro suffragiis ad consequendos honores vel officium, pecuniam aliaque munera accipiunt, sive id fiat per illos ipsos, sive domesticos suos, aut quempiam eorum, qui ad ipsos pertinent. *Nov. 161. c. 2.* sicque non raro acceptis muneribus eos, qui probata vitæ eruditionisque testimoniò ac experienciâ aliisque necessariis carent, ad honores seu officia promovent. Itaque commodum honestati, virtuti ac conscientiæ præferunt. Delictum autem hoc generaliter *Reipublica* perniciosissimum est; evertit enim dexteritatem, justitiam, bonos mores, ipsamque salutem publicam, & inducit quamlibet depravationem, variaque abominanda vitia. Hinc quoque non solum omnes hoc crimen cordati summo semper habuerunt odio, verum etiam certa poena in ejus reos constituta est. Sic de Jure Civili poena ambitus est multa 100. aureorum cum nominis infamia *l. 1. §. 1. ff. de Leg. Jur. Ambis*. Hodiè hoc delictum, licet per raro patefiat, nihilominus arbitrariè punitur, & pro modo

do & qualitate admissi ad remotionem ab officio & relegationem usque extendi potest. *Damboud. Prax. Rer. Crim. c. 131. n. 11. & seqq. Harppr. ad §. 11. Inst. de Publ. Jud.* Simile crimen est SIMONIA cum pro suffragiis ad consequendum Sacerdotium, aliasve res spirituales, munera accipiuntur. De quo delicto *vid. Tot. Tit. X. de Simonia, & ne aliq. pro spirit. exig. Confer Menoch. de Arbitr. Jud. Quest. Cas. 401. n. 19. 20. & seqq.*

II. Crimen LEGIS JULIÆ REPETUNDARUM est, cum pecunia accepta officium publicum *magis aut minus* administratur *l. 3. & 4. ff. de Leg. Jul. Repet.* Hoc delictum committunt, eoque illicitè acquirunt *ii*, qui in officio publico sunt constituti, idque dupliciter, vel *generaliter*, vel *specialiter*. *Illò modò*, cum illi, qui publicam potestatem habent, turpiter contra Leg. Jul. repet. prohibitionem pro *Officio magis aut minus administrando*, aliquid agunt. *l. 10. §. 1. ff. de Offic. Proconsul. l. 3. ff. de Vacat. & Excus. Muner.* Hoc verò *modò*, cum Officiales pro officio magis aut minus administrando, dona aut munera accipiunt, veluti ob sententiam in Senatu vel Consilio publico dicendam, vel ob accusandum, vel non accusandum. *l. 6. §. 2. l. 7. pr. ff. de Leg. Jul. Repet.* Nec refert, quod munera solummodò consistant in esculentis vel poculentis, quorum consumptio paucis diebus fit, & jure civili permissa sint, juxt. *l. 18. ff. de Offic. Præs. Siquidem* ne hæc quidem in foro conscientiaè tutè accipi possunt, Nec iusta excusat causa, ne sententiaè fiant venales & judicia corrumpantur. Hujus delicti pœna arbitraria est, etiam ultimum supplicium, si nempe ob hominem necandum pecuniam acceperint, vel non acceptâ pecuniâ, calore

lore inducti, innocentem, vel quem punire non debuerant, interfecerint. *l. 7. § 3. ff. de Leg. Jul. Reper. Farin. ac Prax. Crim. Q. III. n. 16. & seqq.*

III. Haud melioris farinae est PECULATUS, qui est crimen, quod pecunia *sacra, religiosa & publica* auferatur, vel in rem propriam vertitur *l. 1. ff. ad L. Jul. Pecul. & quidem ab eo, cujus fidei ac periculo commissa non est l. 9. § 2. ff. de L. Jul. Pecul.* Sicut autem acquisitio ex tali crimine illicita est, ita quoque omnes hoc vitio contaminati, in odio fuerunt omnibus honestis, adeo, ut administrator officii publici, si citius dives extiterit, hujus criminis reus habeatur. Hoc argumentum *Salustius* usus est contra *Ciceronem*, cum inquit: *Redde rationem, quantum patrimonii acceperis, quid tibi litibus accreverit, quae ex pecunia domum paraveris, Tusculanum & Pompejanum infinitum sumptu adificaveris, aut si retices, cui dubium potest esse, quin opulentiam istam ex sanguine & visceribus Civium paraveris?* *Salust. in Declamat. contra Ciceron. in med.* Poena peculatus itaque pecuniaria quadrupli est. *l. 6. §. fin. ff. b. tit.* similiter adversus heredem exercetur, nec immerito, cum quaestio principalis ablatae pecuniae moveatur *l. fin. ff. b. 2.* Vel etiam hujus delicti poena est extraordinaria in *privatis* deportatio, honoris omniumque bonorum amissio *l. 3. ff. b. 1.* In *publicis* ultimum supplicium, veluti si ipsi Judices tempore administrationis publicas pecunias subtraxerint, ut & ii, qui ministerium iis ad hoc exhibuerunt, vel qui substractas ab his scientes susceperunt *§. 9. Inst. de Publ. Jud.* Huic delicto accensetur illud de RESIDUIS, quod pecunia publica ab eo, cujus fidei & periculo ad certum usum publicum destinata, data erat, retinetur, vel in usum proprium convertitur.

titur. l. 2. l. 4. §. 3. ff. ad L. Jul. Pecul. Poena hujus criminis est pecuniaria, & reus punitur amplius tertia parte, quam ipse Fisco debet l. 4. §. 5. ff. de tit.

IV. FOENUS IMPROBUM, seu USURARIA PRAVITAS, sanè omni jure inter illicitos acquirendi modos recensetur. Hoc autem fit, cum foenus in consuetum, seu usuræ illicitæ contra legis vel statuti expressam sive tacitam prohibitionem accipiuntur. IMPROBI igitur FOENERATORES sunt, qui à debitoribus immodicas usuras scil. singulis mensibus, vel septimanis aut diebus exigunt, & hi lucri cupidi Judæi, qui ad sanguinem usque inopes debitores enervant, tanquam perniciosa civitatis vel reipublicæ membra in benè constitutis Regnis, Ducatibus & Rebus publicis meritò non tolerandi, sed potius ejiciendi sunt, Covarruv. Var. Resol. l. 3. c. 1. n. 8. Punitur autem usuraria pravitas variè. 1.) quartæ partis sortis amissione Recess. Imper. de Anno 1548. Tit. 17. §. 7. & 1577. Tit. 17. §. 8. 2.) Infamià l. 20. C. Ex quib. Caus. infam. irrog. Brunnem. ad b. Leg. 3.) Denegatione Christianæ sepulturæ. c. 3. X. de Usuris. c. 2. de Usuris. c. 2. de Usur. in 6to. 4.) Extraordinariâ poenâ pro ratione circumstantiarum. Carpov. Prax. Crimin. P. 2. Q. 92. n. 29.

V. ALCHYMIA, similiter utpote paupertatem habens comitem ex numero modor. illicit. acquirendî est. Propriè autem Alchymia est ars sine arte, cujus medium est strenuè mentiri, finis autem mendicare, prout id exempla & experientia quotidiana satis superque demonstrant. Tuscus Conclus. 484. lit. A. Quinque enim Alchymistæ lucrantur, 1.) fumum, 2.) foetorem, 3.) fatiga-

tigationem. 4.) fastidium. 5.) famem, prætereaque aurum quærentes, pecuniam amittunt. Qua de causa *Maximilianus I.* Nobilem quendam Helvet. aliàs virtuosum ac præclarum, sed Alchymia nimis deditum, ab hac serio dehorrtatus est, addens; Se quoque huic arti operam dedisse, verum se impensis ejus non suffecisse. *Zinckgreff. in edit. Amstel. p. 65.* Itaque ejusmodi perniciosi operarii in benè constituta Republica non tolerandi sunt: Hujus enim interest, ne quis suâ re malè utatur. *§. 2. Instit. de his, qui sui vel al. Jur. sunt. Gryph. Oecon. Leg. l. 1. c. 22. n. 175. & seqq.*

VI. MENDICATIO SEGNIS, qua ex otio commoda comparantur, omni jure inter illicitos acquirendi modos habetur. Est autem segnis collectio elemosynæ ob pigritiam salvâ sanitate, integrisque membris ac vegetis annis facta. *l. un. C. de Mendic. Valid.* Huic operam dant **VALIDI MENDICANTES**, dum scil. ob quæstum, sustentationem suam ostiatim mendicando, otioque fruendo, quærunt: Et hi juxta *d. l. unic.* servi efficiebantur ejus, qui inertiam illorum prodiderat, præsertim si erant servilis conditionis, ingenui autem perpetuo demonstratoris colonatui adscribebantur, quæ servitutis pœna postmodum tamen correctâ est in *Nov. 80. c. 5.* ubi ejusmodi mendicantes, ad pannificia, hortorum culturam, aliasque varias artes aut opera adhibentur, eum nempe in finem, ut simul laborent, ac nutriantur, segnemque in meliorem mutant vitam. Confer. *c. 2. c. 5. qu. 5.* Quamobrem hodie quoque quilibet Magistratus curare debet, ut omnes mendici, animò corpore ac atate vegetes, non otientur, sed labori incumbant, horumque liberi ad laborem idonei, si iis parentes carere possunt, opificiis,

F

aliis-

aliisque servitiis justè addicantur. *Ordinat. Politic. de Ann. 1577. Tit. 27. § 1.* Brunnem. *ad Tit. unic. C. de Mend. Valid.* Sic etiam aliæ gentes ob juris æquitatisque rationem idem saluberrimè statuerunt. Si enim juxta *l. 5. §. 7. ff. de agnosc. & al. liber.* filius, qui sibi alimenta comparare potest, non à patre alendus est, longè minus is, qui neque defectu virium aut sanitatis impeditur seipsum sustentare, aliorum incommodò impigrescendus erit. Nullatenus ergo ejusmodi segnes & validi mendicantes tolerandi sunt, cum his ne quidem in foro conscientiæ quicquam dare teneamur. *Carpzov. Jurisprud. Consistor. lib. 2. Def. 324. n. 13. & Def. seq. n. 1.* Inter tales autem mendicantes numerandi non sunt *Nobiles aliique Honestiores*, qui ob diversam fortunam occultè mendicare tenentur, cum pudoris causa palam aliquid petere non audeant, proptereaque magnam merentur eleemosynam, ex hac ratione, quod inter omnes fortunæ adversitates infelicissimum genus infortunii sit, quondam fuisse felicem. *Menoch. de Arbitr. Jud. Quest. l. 2. c. 6. Cas. 532. n. 24. & 25.*

VII. SCORTATIO certè ut decalogo ac virtuti contraria, ex illicitis quoque acquirendi modis est, & fit, cum quæstus causâ corpus actui venereo præbetur, tam à masculo quàm fœmina. Nam licet regulariter quæstus ex scortatione meretrici, scil. fœminino sexui attribuat, non tamen viri soluti & juvenes ab hoc fordido quæstu sunt immunes: Quod attinet itaque scortationem propriè dictam ejusque quæstum, ille principaliter à meretrice, quæ corpore quæstum facit, percipitur, nullâ habitâ ratione, utrum sit publica, an verò clandestina. *l. 43. princ. ff. de Rit. Nupe.* Meretricum celeberrima Thais à Demo-

sthe-

Athene 10000. drach. desiderans repulsam passa cum tanti
 pœnitere emere nollet. *Erasm. l. 4. Apoph.* Non magis
 honesto viro ille Pontificum Romanorum census ultra tri-
 ginta scil. millia coronatorum vulg. *Milch-Zinse* appro-
 bari poterit, sed omnino ut ipsa scortatio inter illicitos
 acquirendi modos referendus. *Conf. Carpz. Pr. Cr. p. 2.*
q. 70. n. 7.

VIII. Depravationem monetæ pari modò & quidem
 non infimum locum inter illicitos acquirendi modos
 obtinere certo certius videtur; ut & Polypragmosy-
 ne, dum ob tædium, diffidentiam, arrogantiam, avaritiam
 aut astutiam officium seu fortuna negligitur, aut muta-
 tur, & quivis incerti sæpè quæstus novaque officia cum
 magno nonnunquam detrimento quæruntur, sed ut de
 his & pluribus aliis prolixius agamus, angustia pagellarum
 excludimur. Sit itaque

CAPUT III.

De

INDIFFERENTIBUS AC-
 QVIRENDI MODIS.

In precedentibus capitibus egimus de *licitis & illi-
 citis acquirendi modis*, jam placet paucissimis INDIFFE-
 RENTES pertractare: Quorum numerò occurrit,

I. QVÆSTUS LUDRICUS, cujus participes sunt
 Comœdi, qui lucri causâ publicè in scenam prodeunt, ac
 varios actus theatrales repræsantant. Sunt itaque *Iudi
 comici*, præsertim hodiè die *Operi* non omnino pro-
 scribendi, quia ex arte poetica profecti sunt, & virtutis

aut animi causâ exercentur *l. 1. §. 6. ff. de postulando.* præfertim si in iis non proferantur obscœna vel similia, sed ingeniosa, virtuosa ac utilia. Sic enim propterea laudem merentur, quod juventutem certò quodam respectu moribus liberalibus ac facundiâ erudiant, tum etiam quod oblectent, laboresque animi condiant. Menoch. *de Arbitr. Jud. Cas. 69.* prætereaque non solum in omnem significationem rerum & affectuum paratas habeant manus, verum etiam verborum illorum velocitatem gestus assequatur, neque linguis tantum, sed etiam gestibus sensa animi declarent, imò per prosopœiam virtutes ac vitia aliorum ostendant, idque ideò, ut ad illas auditores ac spectatores incitent, ab his autem eos deterreant. Hinc nonnulli comœdi celebres fuerunt etiam apud Antiquos, inter quos recensetur *L. Roscius Gallus*, quem *Cicero* præceptoris instar in pronuntiatione ac gestibus imitatus est; adeò ut Cicero ipsum in oratione pro Roscio contra Famium defendens, dicere solitus sit, videri sibi ore durissimo, qui præsentem Roscio gestum agere conaretur. *Cic. pro Quintil.* sic in suis artibus perfecti *nares* Roscii dicebantur *Festo teste.* Similiter Roscio Æsopum conjungit *Valer. Maximus. l. 8. c. 10. n. 2.* ut ludricæ artis peritissimos, & *Horat. Eph. 2.*

Quæ gravis Æsopus, quæ doctus Roscius egit.

Cæterum licet quæstus ludricus plerumque exiguus sit, nec comœdi stabile patrimonium habeant, sed omnia, quæ lucrantur victu ac amictu consumant, quia musicè vivunt, & splendide vestiuntur, attamen ii non olim solummodò divitias seu ad minimum opes acquisiverunt, sed etiamnum hodie eas adhuc acquirunt. Sic prædictus

Rosci-

Roscium salarium è publico habuit, in mercedem autem diurnam mille denarios sine gregalibus accepit. Item apud Romanos duo Pantomini aliquando polliciti sunt, se belli sumptus in biennium suppeditaturos. Nec non Æsopus tragœdus ducenties Sestertium reliquit. Ad quam extraordinariam opulentiam pauci comœdi & vix multis è millibus unus nunc aspirat. Gryph. *Oecon. Leg. l. 1. c. 35. n. 109. 118. & 119.* Pari ratione hodie à nonnullis Regibus ac Principibus extraordinaria liberalitas in comœdos confertur, quorum etiam clementiâ ac patrocinio famæ ac securitati illorum consulitur.

II. LUDUS quoque pro indifferenti modo habetur, ac principaliter lucrî captandi causâ instituitur. Qui generaliter est actus, quo recreationis causâ in victoriam luditur. Est autem ludus triplex: 1.) artis, 2.) fortunæ, 3.) mixtus. Carpz. *Prax. Crim. P. 3. Q. 134. num. 14.* Ludus artis itaque solummodò virtutis causâ fit. v. g. Si quis certet hastâ, vel currendò vel luctandò &c. qui ludus jure permissus l. 2. §. 1. ff. de Aleat. quo refertur quoque ingeniosus lusus latrunculorum. Jul. Clar. l. 5. Sent. §. Ludus n. 3. Ludus fortuna est, qui sola fortunâ dominante exercetur, veluti si tesseriis lusus fiat, qui si modicè adhibebatur, licitus ac indifferens est. Mixtus est, qui victoriam mediante fortunâ & arte simul tribuit, & hic ludus per se non habetur pro prohibito, sed pro actu indifferenti. Molin. de Jusit. & Jur. Tom. 2. D. 150. num. 2. Confestim autem cum à lusoribus non habetur ratio facultatum, modi, ac personarum illicitus acquirendi modus fit. Præsertim cum per se res anceps periculique plena lusus sit, quare vulgò etiam dicitur: *Es spielen sich*

sich eher zehen arm / dann einer reich ; & Poeta benè
monet : ref. Dn. Mev. ad Jus Lübb. l. 1. t. 5. a. 10. n. 30.

Ludens taxillis, benè respice quid sit in illis.
Spes tua, res tua, fors tua, mors tua, pendet in illis.

Statuimus itaque ludum indifferentem acquirendi
modum esse, ac per eum licitè quæstum fieri posse, qua-
tenus scilicet in eo observantur scientia, probitas, tempe-
rantia, pecuniarum affluentia, aut saltem mediocris fa-
cultas, tempus, locus, personæ ac circumstantiæ; siqui-
dem recreationis aut exercitii ergò ludus regulariter ac
præcipuè exerceri debet, utque animus à curis & actibus
ordinariis semotus exhilaretur ac alacrior reddatur;
nam *Amant aliena camæna*, ac perpendendum illud
Vulg.

Interpone tuis nonnunquam ludrica curis.

Magnatibus itaque ac iis principaliter, qui opiperas opes
possident, quævis ludorum genera competunt ac licita,
non æquè autem promiscue inferioribus ac cæteris pri-
vatis, quoties scilicet in perniciem propriam lusui ambiguo
se exponunt; interest enim Reipublicæ, ne quis res sua
malè utatur. §. 2. *Inst. de his, qui sui vel alien. jur. sunt.*

III. Inter indifferentes acquirendi modos compu-
tatur quoque SPONSIO, quæ est conventio, quæ de
veritate vel eventu alicujus rei contententes, aliquid
ponunt vel promittunt, eâ lege, ut victori cedat. Joh.
Rüdiger. *Cent. 5. O. 60.* Speidel. *in Notab. Voc. Wetten.*
Sponsiones itaque ex omni causa scilicet honesta licitæ sunt.
l. 3. ff. de Aleat. l. 108. 129. ff. de V. O. Stracch. de Spons. p. 3. n. 2.
Fiunt

Fiunt autem sponſiones regulariter ſuper caſu præterito, vel præſenti, vel futuro. Ratione *futuri temporis* ad ſponſionem conditio eaque poſſibilis apponitur, ſcil. ſi Titius conſul erit *l. 16. ff. de Injuſt. rupt. irr. fact. Teſtam.* Et licet præterita vel præſentia facta conditionem propriè non importent, ac contrahentes rei veritatem ignorent, tamen hujusmodi ſponſiones valent, veluti ſi Rex Parthorum vivit. *l. 120. ff. de V. O. l. 37. ff. de Reb. Cred.* Sic quoque licita eſt ſponſio facta ſuper maſculo vel fœmina naſciture, quia non ſubest inhoneſta cauſa v. g. Si Minerva maſculũ pepererit, Sejus promittit decem Gajo, & contraſtipulatur Gajus. Queritur autem ſi Minerva hermaphroditum pareret, cui comparandus? Reſp. *juxt. l. 10. ff. de Stat. Hom.* ejus Sexus æſtimandum, qui in eo prævalet. *Strach. de Sponſ. p. 4. p. m. 402.* Porrò ſponſiones fieri poſſunt, non modo æqualiter, ſed etiam inæqualiter, ita ut unus v. g. triplo plus ponat. *Schæfer. l. 1. Q. 34. Decius Conſil. 115.* quare quoad læſionem ultra dimidium *l. 2. C. de Reſcind. Vendit.* hic non habet locum. *l. 12. ff. de Act. Empt. Vend. Lugo de J. & J. d. D. 31. Sect. 6. num. 77.* Utut vero juxta *Menoch. lib. 5. præf. 3. num. 4.* in ſponſionibus ex natura actus videatur licita verborum captatio, nihilominus tamen ſi dolus dat cauſam contractui, obſtat ſponſioni, etiamſi deceptio ſit intra dimidium juſti pretii. *Strach. de Sponſ. p. 4. n. 3.* idèò firmiter ſtatuendum eſt, dolum abeſſe debere, hujus enim exceptione ſponſio eliditur. *L. 5. c. de Inutil. ſtipul.* Pari ratione in ſponſione non admittitur *captioſitas* e. g. Daß der Stadt-Schreiber zu N. weder leſen noch ſchreiben könne. *Befold. Th. pr. Vor. Wetten.*

Deni-

Denique sponſio non eſt licita, ſi libidinis, æmulatio-
 nis, odii, vel contentionis gratiã fiat. Covarruv. *in c. pec-*
catum. §. 4. de R. 1. in 6to. Ad conſequendum au-
 tem, quod ex ſponſionibus debetur, dantur 3. actiones (1.)
 ex ſtipulatu, Befold. *loc. prædict.* (2.) præſcriptis verbis, ſi
 ſc. aliquid datum fuerit, ut detur vel reſtituatur vincenti
L. 17. §. 1. ff. de præſcr. Verb. (3.) Conditio ex Lege vel con-
 ſuetudine, ſi ſcil. nudò pactò ſponſio ſit facta, Schæfer. *L. 1.*
Q. 34. n. 17. Addi hic poſſent plures *indifferentes, ac-*
quirendi modi, verum cum brevitati opera detur, jam vela
 contrahimus, ac ex imis præcordiis Sanctæ ac Indivi-
 duæ TRINITATI ſummas perſolvimus
 grates, dicentes :

DEO SOLI SIT GLORIA,

¶(○)¶

PRÆSES

VIRO Nobilissimo atque Consultissimo

DN. CHRISTIANO MICHAELIS,

J. U. Doctorando dignissimo, Reg. Dic. Pom.

Advocato meritissimo,

S. & O.

Hominis post lapsum naturam non parum corruptam esse, nemo, nisi sui ignarus ignorare potest. Cæco impetu potius in ea rapitur, quæ vanam & caducam felicitatem pariunt, verà neglectâ profus & insuper habitâ. Quæ corpus mulcent, suavisque voluptatum illecebris deliniunt, dies pariter & noctes anxie anhelat. Auri sacra fame captus omnibus cogitationibus & studio in varios fertur modos, quibus volubilia illa fortunæ acquirat bona. Neque vero quisquam mortalium facile erit, cui hoc insanix genus pepercit. Verissima sane sunt, extraque omnem dubitationis aleam posita, quæ oratorum princeps, Cicero quondam dixit: *Nemo tam firmum præsidium habet, quod avaritia & voluptas non infregerit & debilitarit.* Tu verò, *Amice dilectissime*, non sine egregia Nominis Tui laude *licitos pariter & illicitos comparandi exerces modos.* Insigni hoc ingenii foetu præter omnium ponis oculos, quantâ sis eruditione, quantusque iusti amor tua teneat præcordia. Meritò ergò hæc tua ausa devotis prosequor plausibus, Deum precatus immortalẽ, ut, quæ nunc laboris eruditi præmia ritè consequeris, iis in feros fruaris annos Vale. Dat. Jen. VII. Cal. Octob. A. O. R. MDCCL.

G

Sic

§(o)§

Sic decus eximium Pindi, Themidosque sacrata
Edis doctrinæ pignora clara tuæ.
Ex Themidos cancellis non sine acumine monstras,
Quotnam *acquirendi* quam variisque *modi*.
Hinc etiam *acquiris* pulcherrima præmia Phœbi,
Purpura circumdat tempora læta tua.
Quare jure Tibi hunc omnes gratamur honorem,
Et mentis lætæ nunc documenta damus.
Mox etiam *acquiras* sponfam cum dote precamur,
Quam pietas ornat, virgineusque pudor.

*gratulationis & observantia g.
app.*

COMMENSALES FRISIANI,

Adplaudunt cives, Procerum dum stante corona,
Recte acquirendi fila modosque doces;
Gaudeo, namque meis, ex his occasio aperta est
Quærendi, rebus. Gratulor ipse mihi.
Adsequor hinc perquam facile, quæ vota volebant:
Latus amicitias quæro habeoque tuas.

*hec sibi met gratulans
Nobilissimo atque Consulissimo
DNO. Auctori
adscr.*

Wolffg. Leonhardus Teuffel
de Pirckensee, Eq. Pal.

Læta brabea TIBI jam nunc traduntur Amice,
Jam dudum studiis præmia digna tuis.

Præ-

§ (o) §
Præmia digna tuis virtutibus ecce parantur
Quæ Themis ipsa parat Tu cupis inde capis,
Tu cupis inde capis studiis post funera famam,
Famam Themisque dabunt læta brabea TIBI.

*Hec pauca Consultissimo Dn. Doctore
rando, Fautori suo honoratissimo
gratulabundus adjicere voluit*

Joh. Christ. Kreuzler,
LL. Stud,

Mens humiles habitare casas, vallesque perosa,
Quamque juvat sordens deseruisse Lutum;
Illa velut Jovis altisoni generosa fatelles,
Pennatis remis, se super astra vibrat,
Utque immortalis, volucris Gangetica, Phœnix
Gaudet Phœbeis irradiata locis:
Sic animo augusto cum Te natura bearit,
Est exosa Tibi nox adamata dies
Stemmatis imò Jubar, veterum decora alta Parentum
Purpureâ brevi Luce novare cupis,
Majorumque ardens Lauros cumulare, Minervam
In medio ponis Lumine Solis ovans.
Cor quod habes famæ cupidum & splendoris avarum
Salana exstruxit Sede Theatra sibi
Promerita hic justæ capturus præmia Libræ;
Jungis virtuti Jura sacrata fori.

*Pauca hæc, ulteriorem affectum Consultissimo
Dn Doctore probaturus gratulabundus
adscripsit ejus devotissimus*

Cajus Matthias Arend.
Verum

¶(o)¶
Verum est, virtuis comites sunt Laudis honores
Umbræque huic divæ, fama perennis adest.
Crede tamen multa radiant umbracula luce
Erraticis flammis Pectora docta foveat.

*Hæcæ pauca Clarissimo ac Consulissimo
Dn. Doctorando de honoribus dudum
jam meritis gratulaturus scripsit ejus
additissimus.*

Caspar, Joachim, Ringvicht
Wisnar. Megap. LL. St.

Casus Marchias Arund
Verum

Jena, Diss., 1701

ULB Halle
003 707 377

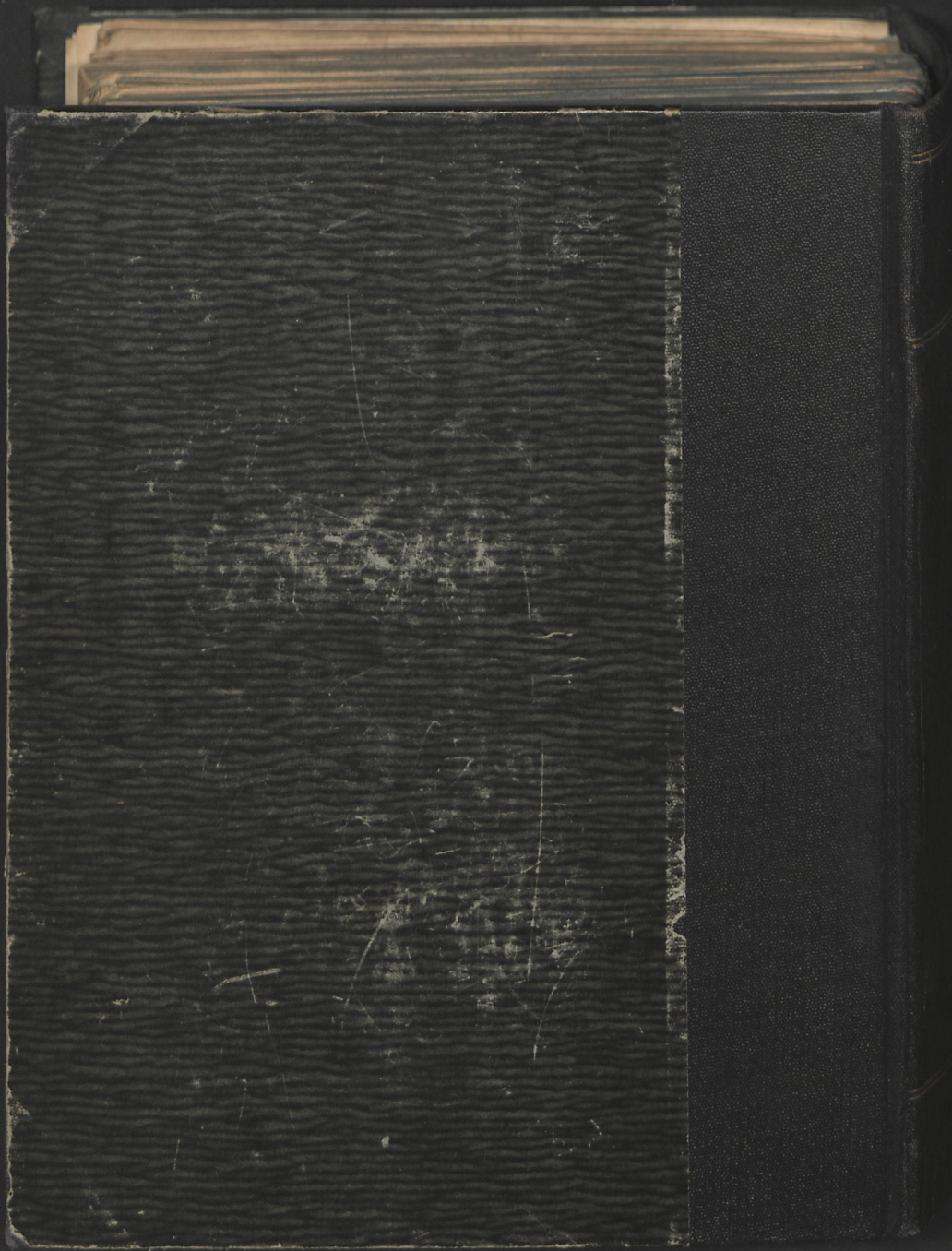
3

f

TA → ÖL

neu 7+ 75 Stück verbunden

1897.

1201,5 5

DISPUTATIO INAUGURALIS JURIDICA
DE
MODIS ACQVIRENDI

UTPOTE
LICITIS, ILLICITIS AC IN-
DIFFERENTIBUS,

QUAM
AUXILIANTE DIVINI NUMINIS GRATIA
EX DECRETO ET AUTHORITY
MAGNIFICI ICTORUM ORDINIS
IN ILLUSTRIS ACADEMIA SALANA

PRÆSIDE
VIRO MAGNIFICO ATQVE EXCELLENTISSIMO
DN. JOH. BERNHARDO Griesen!
HÆREDITARIO in Pöfen/ JCTO,
CONSILIARIO SAXO-ISENACENSI AULICO ET
CONSISTORIALI SPLENDIDISSIMO,

NEC NON
ANTECESSORE ET FACULTAT. JURID.
ASSESSORE MERITISSIMO,
DOMINO PATRONO, PRÆCEPTORE AC HOSPITE
ETATEM VENERANDO,
PRO SUMMIS IN UTROQUE JURE HONORIBUS AC PRIVILE-
GIIS DOCTORALIBUS RIIE LEGITIMEQ; CONSEQUENDIS,
PUBLICÆ ERUDITORUM CENSURÆ SUBMITTIT
CHRISTIANUS MICHAELIS,

WISMARIENSIS, REG. DIC. POM. ADVOC.
IN AUDITORIO MAJORI
DIE XXIV. SEPTEMBR. ANNO MDCCI.
HORIS CONSVETIS TAM ANTE QUAM POMERIDIANIS.

JENÆ,
LITERIS WERTHERIANIS.